

Baltų kalbų funkciniai žodžiai

Baltu valodu funkcionālie vārdi

Function words in the Baltic languages

ARTŪRAS JUDŽENTIS

Greifswaldo universitetas
arturas.judzentis@gmail.com

Žodžio *vienat* kilmė, vartojimas ir reikšmė

Žodis *vienat* kilęs iš būdvardžio *vienatas*, *-a* arba *vienatis*, *-ė* kurio linksnio (nom.-acc. sg. neutr. arba dat.-loc. sg. masc.) formos. Šis senovinis būdvardis matyt jau raštijos priešaušryje buvo retai tevertojamas. Pavienių jo pavyzdžių pasitaiko Mažvydo (1570), Bretkūno (1589), Sengstocko (1612) giesmynuose, Wolfenbüttelio postilėje (1573), Belarmino katekizmo vertime (1677). Jo pirminė reikšmė greičiausiai bus buvusi 'vientisas, nedalomas, tolydus'. Tokią ją liudija kad ir šis pavyzdys iš Mažvydo giesmyno:

Ir mes balfu iau didžu faldzei giedokem Diewui giefme kursai est Diewas Traiczeie **wienatis**. MžG II 1570: 326,21

Et nos, voce praecelsa, omnes modulemur organica cantica, dulci melodia. (Michelini 2000: 386, 1 išnaša)

Sutrupėjus minėtoms linksnių formoms (*vienata*, **vienati* ar panašioms) ir radosi žodis *vienat*, Daukšos postilėje dar dažnai rašomas su apostrofu gale. Senuosiuose raštuose jis vartojamas plačiau nei jo pamatinis būdvardis. Visų pirma, prūsinėje šakoje: Mažvydo giesmyne (1570), Wolfenbüttelio postilėje (1573; net 16 atvejų!), Vilento *Enchiridione* ir *Evangelijose bei epistolose* (abu 1579), Bretkūno (1589), Sengstocko (1612) giesmynuose, Kleino gramatikoje (1653), giesmyne ir maldyne (1666) bei pastarųjų perlaiduose (Rikovijaus 1685, Šusterio 1704), Lysiaus katekizme (1719), Brodovskio žodyne ir vėlesnėje leksikografijos tradicijoje. Rytiniame senųjų raštų kalbos variante jo nerasta. Viduriniajame variante, atrodo, vartotas tik Daukšos postilėje (1599).

Šie raštai rodo žodį *vienat* atlikus skirtingas funkcijas ir turėjus įvairias reikšmes. Vakariniame raštų kalbos variante jis iš pradžių vartotas kaip laiko prieveiksmis ir turėjo reikšmę 'nuolat, be perstojo, visada'. Taip jį vartoja, pavyzdžiui, Bretkūnas:

Welnuī afch buwau apkaltas / Irgi fmertije prašuwes / Nog ghrieka **wienat** wargintas / Kureme buwau gimes / BG 42,9

Dem Teuffel ich gefangen lag / im todt war ich verloren / Mein sünd mich quelet **nacht und tag** / darinn ich war geboren / Luther 1561 Nr. 32 (cituojama pagal Michelini 2001: 62)

Tokia jo reikšmė užfiksuota ir Kleino gramatikoje (1653), kur *vienat* minimas prie neapibrėžiamųjų laiko prieveiksmių (*adverbium temporis indefinitum*), greta žodžių *visada*, *visadai*, *visados*; jo lotyniškas atitikmuo *semper* (136,5).

Viduriniajame raštų kalbos variante Daukšos jis vartojamas kaip stiprinamoji dalelytė (partikula), einanti su priešinamuoju ar skiriamuoju jungtuku (a), arba pats eina jungtuku, siejančiu priešinamuoju santykiu susijusius sudėtinio sujungiamojo sakinio dėmenis (b), pvz.:

a) ne driffo prašit idant pamirkitu wifla piršta / **tiectai wienat** prabo idant padazitu galali piršto wandeniie / DP 271,50

nie śmiał prosić aby omoczył wbytek pālec / **iedno** tylko prosi aby omoczył koniubczek pālca w wodźie WP 279,7-8

b) Bęť zōkone žydißkamę niékad' ne gērdawo izg dāiktų aferawótu / **wienat tiectai** ēdawo / DP 138,6

Leć w zakonie Żydowßkim nigdy lud pōlpolity nie pijał z rzeczy ofiārowanych / **iedno** tylko iadał WP 144,50-51

Maždaug nuo XVII a. antrosios pusės ir Prūsijos karalystėje šis žodis imamas vartoti kitomis reikšmėmis ir funkcijomis. Žodyne *Clavis Germanico-Lithvana* jis jau pateikiamas (greta *tiktai, vienok, vičvien*) kaip vokiečių *allein* atitikmuo ir eina dalelyte:

Die Ehre, die **allein** von gott ift, fuchet ihr nicht. Garbė, kuri **wienat** nū Diewo, nejeŕzkot C III 65

Lysiaus katekizme (1719) jis dar vartojamas prieveiksmiškai (eina būdo aplinkybe), tačiau reikšmė jau pakitusi – ‘vienas, vienišas, atsiskyęs’:

Tikkra Našlė (Szeire) ŕaw **wienat** giwėnanti 42v,18

Welche eine rechte Wittwe und **Einfam** ift 42r,18

Visa tai, kas pasakyta, leidžia spėti, kad pirminė žodžio *wienat* funkcija – adverbialinė, reikšmė – ‘tolydžiai, be pertrūkio’. Jo kitos (dalelytės bei jungtuko) funkcijos ir skiriamoji bei pabrėžiamoji reikšmės turbūt yra išvestinės ir vėlesnės.

NORBERT OSTROWSKI

Adam Mickiewicz University in Poznań
norbertas@poczta.onet.pl

From conjoined to particle comparative in Lithuanian

1. This paper aims to display the source of the Lithuanian comparative suffix *-iau*. I will advance the thesis that *-iaũ* (OLith. *-iau-s*, e.g. *geriaus* 'better') goes back to the postponed focus particle *-jaũ* functioning as a marker of EMPHATIC ASSERTION OF IDENTITY (König 1991; Ostrowski *forthcoming*), cf. Germ. *eben*, Eng. *exactly*. Grammaticalization of *-jau* has taken place in sentences consisting of juxtaposed and contrasted clauses, i.e. so called *conjoined comparative* in Stassen's terms (Stassen 1985: 38, 44), cf.:

(1) *Kaw-ohr nah Waraka, kaw naha Kaywerye* (Hixkaryana)
tall-no he-is Waraka tall he-is Kaywerye
'Kaywerye is taller than Waraka.'

2. In Old Lithuanian texts (XVIth cent.) *-jaũ* is combined with anaphoric words *tas* 'this, that', *toks* 'of this kind', cf. (2) from Dauksza's *Postilla* (1599):

(2) *Bat' tof-iaũ ne-gédz-ios âk-is / (...) tie pâť-is*
but that:N.PL.F-FOC NEG-shy:N.PL.F eye:NOM.PL the same
o ne kit-í pa-két-s kancz-iq (...)
and NEG other:N.PL.M PRV-experience:FUT3 torture:ACC.SG

'But **exactly those** shameless eyes (...), the same, not other ones will experience the torture (...).'

A final consonant */-s/* in *-iaũ-s* is an etymologically heterogeneous element, appearing optionally in such lexemes as e.g. Lith. dial. *nèt-s* 'even': *nèt* 'even'. The primary contrastive function of the suffix *-iau-s* can be compared to Old Greek *-τερος*, e.g. *δεξιτερος* 'right(-hand)', emphatic non-*σκαίος* 'left(-hand)', cf. *atgal-iau-s* (3) (1579):

(3) *A Herod-as (...) ir siunt-e ghy atgal-iaus Piloto-p.*
and Herod:N.SG and send:PST3 he:ACC.SG.M back:CMP Pilate:ALL.SG
'(...) and sent him back to Pilate' (Luke 23, 11)

literally: 'Herod (...) sent Jesus **back** to Pilate (although he could have let Jesus stay at his court).'

3. While analyzing Old Lithuanian texts we may note that the Lith. comparative *-iau-s* betrays a strong predilection for the comparative constructions with connectives containing negation, e.g. *nei-g* 'than' (4):

(4) *Bet esch daug-iaus dirb-a-u / neig kurs-ai isch yũ* (VEE 102: 16-17)
but I a lot:CMPR labour:PST-1SG than anyone-PRT from you:GEN.PL
'but I laboured more abundantly than they all' (1 Corinthians 15:10)

Some of the connectives have been recorded in the function of sentence negation, e.g. OLith. *neig* 'than' (4), resulting from conflation of *nei* 'and not, nor' and FOCUS PARTICLE *-gi*, appears in (5) in a juxtaposed clause expressing contrast to the preceding one (1579):

- (5) *Saka-u*   *yumus*   *tas-ai*   *nu-eja*
tell:1SG   you:DAT.PL   this:PRT   PRV-go down:PST3
- ap-teisin-t-as*   *nam-ūsna*   *sawa*   ***nei-g***   *anas.*
PRV-justified:PTC.PST.PASS.-NOM.SG.M   house:ILL.PL   his   NEG-FOC   other
- 'I tell you, this man went down to his house justified rather than the other' (Luke 18:14)

C o n c l u s i o n . The comparative suffix *-iau* has been grammaticalized in sentences consisting of juxtaposed and contrasted clauses. The primary state of affair can be noted in (6):

- (6) *Ne-im-k*   *milt-ų*   *iš*   *virš-aus,*
NEG-take:IMP.2SG   flour:GEN.PL   from   top:GEN.SG
- im-k*   ***duob-iaũ*** (...) (Ulvydas 1971: 479)
take:IMP.2SG   hollow:CMP
- 'Do not take flour from above, take from more below (...)'

References

- KÖNIG, EKKEHARD. 1991. *The Meaning of Focus Particles. A Comparative Perspective*. London and New York: Routledge.
- OSTROWSKI, NORBERT (forthcoming). From focus marker to comparative suffix. The primary character of the Lithuanian comparative *-iaus*. *Historische Sprachforschung* 126.
- STASSEN, LEON. 1985. *Comparison and Universal Grammar*. Oxford/ New York: Basil Blackwell.
- ULVYDAS, KAZYS (ed.). 1971. *Lietuvių kalbos gramatika*, vol. II. Vilnius: Mintis.

JŪRATĖ PAJĖDIENĖ

Lietuvių kalbos institutas
 juratepajediene@gmail.com

Samplaikų *kiek kartų, kuo metu* vartoseną: sintaksinė neapibrėžtumo laike raiška

16–17 a. lietuviškuose raštuose su neapibrėžtumu laike susijusiuose kontekstuose buvo vartojami ne vien tik prijungiamieji sakiniai su bendrosios laiko reikšmės jungiamaisiais žodžiais *kad, kada, kaip*, bet ir laiko sakiniai su specialiai neapibrėžtumą ir atsitiktinumą išryškinančiais žodžiais *kiek kartų, kuo metu*. Šiems laiko sakiniams būdinga speciali – neapibrėžtumo ir tikėtinos veiksmo galimybės (plg. Kortmann, 1997) reikšmė. Nurodyto laikotarpio raštuose laiko sakiniai su jungiamuoju žodžiu *kiek kartų* gana reti, bet šio tipo sakinių esama *Wolfenbüttelio postilėje* (1573), Jono Bretkūno *Postilėje* (1591), Mikalojaus Daukšos *Postilėje* (1599) ir Konstantino Sirvydo *Punktuose sakymų* (I - 1629, II - 1642). Šiuose pamokslų rinkiniuose laiko sakiniai su *kiek kartų* dažniausiai vartojami nusakant 1 Kor 11,25 ir/ar 26 eilutes, plg.:

tai darrikite kiek kartų walgifite ir gierfite ant atminima mana WP 284r,
Tatai dariket / kiek kartu ta gerfite / ant mana atminimo. BP I 359₂

ir

Kiek kartu walgifite donų tu ir ifch kelika gerfite. fmertį wešpates <←f> fakifite ik attais. WP 130v₁₃
Kiek kartu tieg walgifite duonu tu / ir kupku gierfite / fmerti Wiešpates ápfákifite. PS II 84₂₅₋₂₆
ilekroć będziećie ten chleb iedli / y kielich pili śmierć Pańfką będziećie opowiadali. PS II 84₂₅₋₂₆

Laiko sakinių su jungiamuoju žodžiu *kuometu* esama Bretkūno ir Sirvydo parengtuose pamoksluose. Persakant Šventojo Rašto eilutes sakiniai su *kuometu* buvo vartojami Baltramiejaus Vilento *Euangelijose bei Epistolose* (1579), bet šio jungiamojo žodžio atsisakyta Bretkūno *Postilėje*. Šiame šaltinyje laiko neapibrėžtumo raiškai pasirenkami sakiniai su jungiamuoju žodžiu *kada* (plg., pavyzdžiui, Lk 8,13 eilutės raišką sakiniiais *Tie potam kurie ant ūlqs / tie jra / kurie kũ metu ifchgirft prighima fu linxfmibe βodi* VEE 37₂₃ ir *Potam kuri ant olos / tie ira / kurie ka da ifchgirft / prijim / fu linxfmibe βodi* BP I 241₄) arba bejungtukiai dalyviniai sakiniai (plg. Lk 8,5 eilutės raišką sakiniiais *Ifcheia feieges ffetu fieklas sawa / a kũ metu ffeÿa nekuri pũle pas kiele / ir buwa paminta* VEE 37₄ ir *Ifcheia fæiæias Sætu fekeli sawa / ir feiant iam nekuri pole pas klair ir tapa paminta* BP I 239(238)₇).

Pranešime detaliau bus aptariama laiko sakinių su *kiek kartų* ir *kuo metu* raiškos ypatybės įvairiuose 16–17 a. lietuviškuose raštuose bei šio semantinio modelio laiko sakinių atitikmenys dabartinėje lietuvių kalboje.

DANIEL PETIT

École pratique des hautes études, Paris
petit.daniel@dbmail.com

On distributive pronouns in Baltic

In the three documented Baltic languages we encounter three different distributive pronouns: Old Prussian *erains*, Lithuanian *kiekvienas*, Latvian *ikviēns* ‘everybody, everyone, each one’. The question is whether these three forms reflect a common pattern or were created independently from one another. At first sight, they seem to derive from the numeral ‘one’ used indefinitely (Old Prussian *ains*, Lith. *vienas*, Latv. *viēns*) preceded by different elements meaning either ‘until’ (Old Prussian *er*, Latvian *ik* ‘until’) or ‘how much, as much as’ (Lith. *kiek*, interrogative and conjunctive). The aim of this paper is to determine the derivational pathway that gave rise to each of these forms and to explain their distribution. The typology of distributive pronouns shows that they can derive from (1) indefinite pronouns (cf. Latin *quisque*), (2) global quantifiers (cf. German *jeder*) or (3) prepositions denoting displacement along a space (cf. Greek *kata*). A close parallel to the Baltic data can be the Breton distributive pronoun *kement* < ‘as much as’.

AUKSĖ RAZANOVAITĖ

Vilniaus universitetas
aukse.razanovaite@gmail.com**Lietuvių senųjų raštų klitiniai įvardžiai (XVI–XVIII a.):
apžvalga**

Klitinių įvardžių yra daugumoje indoeuropiečių kalbų, tačiau jų raida skirtinga – kai kurios kalbos vis dar turi klitinių įvardžių sistemas, o kai kurios juos prarado. Akivaizdus skirtingo klitinių įvardžių vystymosi pavyzdys matyti slavų kalbose – pietų ir vakarų slavų kalbose klitiniai įvardžiai vartojami ir šiandien, o rytų slavų kalbos šiuos įvardžius prarado (išskyrus pietų–vakarų Ukrainos dialektus) (Franks, King 2000, 187). Baltų kalbų situacija panaši – klitiniai įvardžiai nebevartojami rytų baltų kalbose, o apie vakarų baltų (prūsų) kalbą duomenų nepakanka, kad būtų galima daryti išvadas apie klitikų raidą.

Lietuvių kalbos senuosiuose raštuose vartoti ir kirčiuoti, ir klitiniai vienaskaitos pirmojo ir antrojo asmens įvardžiai *m(i)*, *t(i)* (Zinkevičius 1981, 49; Rosinas 1995, 10). Iš Eduardo Hermanno (1926) surinktų duomenų apie klitinius įvardžius žinoma, kad XVI–XVII a. tokios lytys jau buvo nykstančios, o XVIII a. klitinių įvardžių formų užfiksuota visai nedaug (Palionis 1967, 117).

Ankstesni darbai rodo, kad be tam tikrų kriterijų kai kurie dalykai, pavyzdžiui, ypač klitikams svarbi aptarti pozicija sakinyje, lieka neaiškūs (plg. Petit 2010, 286).

Šiame pranešime aptariamo atlikto tyrimo rezultatai rodo, kad dauguma klitinių įvardžių šlyja prie pirmojo kirčiuoto klauzos žodžio, kuris yra veiksmožodis (65 proc.), tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad 15,6 proc. atvejų minėtos formos šlyja prie veiksmožodžio, kuris nėra pirmasis kirčiuotas klauzos žodis.

Pastebėta, kad jei slavų kalbose klitiniai įvardžiai neina antrojoje sakinio pozicijoje, tada beveik visada šlyja po veiksmožodžio formos (Gribble 1998, 194–195). Manoma, kad senoji bažnytinė slavų kalba tradiciškai paiso Wackernagelio dėsnio (Lunt 2001, 77), tačiau aiškiai rodo ir klitinių įvardžių polinkį eiti greta veiksmožodžio (Migdalski 2006, 167–169). Taigi panašiai, kaip ir slavų kalbose, lietuvių senuosiuose raštuose klitiniai įvardžiai rodo stiprią tendenciją eiti greta veiksmožodžio lyčių (plg. Petit 2010, 289–290), nors yra ir Wackernagelio dėsnio pozicijos pavyzdžių.

Pranešime apžvelgiami lietuvių XVI–XVIII a. raštų vienaskaitos pirmojo, antrojo asmens klitiniai įvardžiai *m(i)* ir *t(i)*, šių klitikų vartoseną ir jos pokyčius.

Literatūra

- Franks Steven, Tracy Holloway King 2000, *A handbook of Slavic clitics*, USA: Oxford University Press.
- Gribble Charles 1988, On Clitics in Old Bulgarian and Old Russian, in A. Schenker (ed.), *American Contributions to the 10th International Congress of Slavists*, Columbus: Slavica.
- Hermann Eduard 1926, *Litauische studien*, Berlin: Weidmannsche Buchhandlung.
- Migdalski Krzysztof 2006, *The Syntax of Compound Tenses in Slavic*, The Netherlands: LOT.
- Palionis Jonas 1967, *Lietuvių literatūrinė kalba XVI–XVII a.*, Vilnius: Mintis.
- Petit Daniel 2010, *Untersuchungen zu den baltischen Sprachen*, Boston: Brill.
- Rosinas Albertas 1995, *Baltų kalbų įvardžiai: morfologijos raida*, Vilnius.
- Zinkevičius Zigmantas 1981, *Lietuvių kalbos istorinė gramatika 2*, Vilnius: Mokslas.

LORETA VAIČIULYTĖ SEMĖNIENĖ

Lietuvių kalbos institutas
loreta@lki.lt**Daiktavardžio *pagalba* įnagininko desemantizacija
ir jo kaip polinksnio vartojimas**

1. Lietuvių kalbos gramatikos darbuose vyrauja nuomonė, kad dabartinėje lietuvių kalboje yra „*didelė klaida*“ vartoti intensyviai prielinksnėjantį įnagininką *pagalba*“ ir siūloma „bet kurią konstrukciją su tariamuju polinksnium *pagalba*, ar ji reikštų įrankį, mechanizmą, ar kokią kitokią priemonę, kartais net abstrakčią, keisti įnagininku“ arba „kai kalbama apie abstraktesnius dalykus, ypač kai *pagalba* vartojamas su veiksmožodiniais daiktavardžiais, šią nevertotiną konstrukciją geriausia keisti pusdalyviais, padalyviais“ (Šukys 1998: 554t; plg. Miliūnaitė, sud. 2003a: 91t; 2003b: 95t; Mikulėnienė, sud. 1991: 60; Kniūkšta, par. 2000: 181). Teigiama, kad „pasakymas *su (kieno) pagalba* tinka tik tada, kai kalbama ne apie veiksmo atlikimo priemonę, bet apie kieno nors (kokių asmenų) pagalbą, tarpininkavimą. Tačiau kai prielinksnio *su* nėra, polinksnis *pagalba* ir kalbant apie asmens (asmenų) tarpininkavimą netinka“ (Šukys 1998: 556; plg. Kniūkšta, par. 2000: 181).
2. Pranešime bus kalbama apie tai, kad vienur daiktavardžio *pagalba* įnagininko vartojamas sietinas su daiktavardžio *pagalba* reikšme „pagelbėjimas, padėjimas, parama“ ar (*pa-*)*gelbėti* „padėti, būti naudingam savo poveikiu, paveikti“ (plg. sakinius (1)–(4)), kitur jis yra desemantizavęs ir vartojamas kaip polinksnis (plg. sakinius (5)).

(1) *Jonas pasistatė namą su brolio pagalba.*(2) *Perkūnas, kaip metų gyvybės rato dievas, prikeliantis žemę ir gyvybę su vandens ir ugnies pagalba, pats nueina šį ratą, pasireikšdamas įvairiu laikotarpiu.*(3) *Nebūtina aušinti burną įrodinėjant, jog žmogaus dvasia su savo prigimtinio ratio pagalba iš esmės gali pasiekti pakankamą akivaizdumą realios aukščiausiosios būtybės egzistavimo klausimu, – ji tikrai gali pasirinkti pritarimą.*(4) *Šerdama murkiančią Bastetę, sau priminė, kad turi pistoletą. Duryms atvertos. Po neilgos depresijos su prozako pagalba Ritos gyvenime prasidėjo maksimalių permainų metas.*(5) *Prieštarauja. Dėl antrojo punkto reikalaujate kas nors balsuoti? Reikalauja. Gerai, prašau balsuoti. Kadangi čia antrasis punktas, balsuosime mygtukų pagalba. Kas už tai, kad būtų priimtas antrasis... Dėl pirmojo niekas neprieštaravo.*

Remiantis turima medžiaga, rinkta iš Kauno VDU Kompiuterinės lingvistikos centro sudaryto *Dabartinės lietuvių kalbos tekstyno (DLKT)*, pranešime kalbama apie tai, kaip / ar (a)semantinių (*su*) *PAGALBA* KONSTRUKCIJŲ VARTOJIMAS susijęs gyvas (*asmuo*) > *negyvas (daiktas)*, *tipiška* > *netipiška*, *tiesioginė* > *netiesioginė priemonė* hierarchijomis.

DANGUOLĖ VALANČĖ

Vytauto Didžiojo universitetas
d.valance@hmf.vdu.lt

Visgi dabartinėje rašytinėje lietuvių kalboje

Funkcinio žodžio *visgi* dabartinės lietuvių kalbos žodynuose (nuo 1972 m. iki elektroninio 2011 m.) ir gramatikose (2006 m.) nerasime. Neįtrauktas jis ir į antraštinių žodžių sąrašą naujai rengiamame *Bendrinės lietuvių kalbos žodyne*. Tiesa, jį aprašo su vartosenos pavyzdžiais *Lietuvių kalbos žodynas* (elektroninis 2008 m.). Dėl to kyla keletas klausimų – ar *visgi* toks jau retas žodis dabartinėje kalboje, ar jo vartoseną tapati *vis*, ar visada galima *visgi* keisti *vis dėlto*?

Kaip žodis *visgi* vartojamas dabartinėje lietuvių kalboje, aiškinamasi taikant tekstynų lingvistikos metodą. *Dabartinės lietuvių kalbos tekstyne*, sudarytame iš keturių kalbos stilių (daugiausia publicistikos – per 63 proc.) tekstų ir sakininės kalbos (0,3 proc.), tarp 90 milijonų žodžių rasta 2613 jo pavartojimo atvejų. Dažniausiai jis vartojamas sakininėje kalboje, bent 4 kartus dažniau nei rašytinėje (publicistikos tekstuose randamas 8 kartus rečiau).

Išanalizavus rastus pavyzdžius buvo nustatyta, kad *visgi* rašytinė kalboje gali atlikti tiek jungtuko, tiek dalelytės funkcijas. Sakinio pradžioje jam būdinga priešpriešos funkcija su nuolaidos atspalviu, pavyzdžiui:

Visgi sutikime, kad vienu žmonių elgesys mums atrodo neabejotinai protingesnis negu kitų, vienu didelis intelektas, kitų – mažas. (*publ.*)

Nebuvo dienų, kad jie nebūtų atlikti. **Visgi**, anot pašnekovo, kraujo preparatų mūsų šalies medicinoje naudojama palyginti mažai. (*publ.*)

Dažnai jis eina priešpriešiniu jungtuku sudėtinuose sakiniuose, pavyzdžiui:

Atsiprašau, **visgi** leiskite man pasakyti. (*adm.*)

Nors Lietuvoje kontrolingo koncepcija ir nėra paplitusi, o diegimo praktikos kol kas beveik nėra, **visgi** artimiausioje ateityje ne viena įmonė naudosis kontrolingo sistemų teikiamais pranašumais. (*publ.*)

Tokiais atvejais *visgi* gali būti keičiamas jungtukais *bet*, *tačiau*, kurie neturi papildomo semantinio atspalvio (nuolaidos, kai kada išlygos), tada tas pats teiginys skambėtų griežčiau nei su *visgi* ar jam artimu jungtuku *vis dėlto*.

Gana dažnai *visgi* eina sakinio viduryje ir atlieka dalelytės vaidmenį, tačiau jo reikšmė čia gali įgyti įvairių atspalvių:

1) nuolaidos kaip dalelytė *vis dėlto*, pavyzdžiui:

Turtą gausingą valdžiau kitados ir arimų daugybę, tenkintis **visgi** mažu verčia šiandieną lemtis. (*negrož.*)

2) sustiprinimo kaip dalelytė *juk*, pavyzdžiui:

Ar juos vėl pavyks suvilioti populistinėms partijoms? Viliuosi, kad ne – **visgi** imunitetas populizmui jau turėtų būti susiformavęs. (*publ.*)

3) pabrėžimo arba apibendrinimo kaip dalelytė *taigi*, pavyzdžiui:

Pusanro milijardo litų nukniaukimas iš valstybės išdo **visgi** ne juokai, už juos dešimt valdovų rūmų galima atstatyti, ir visi mokesčių mokėtojai turi teisę žinoti. (*publ.*)

Retkarčiais *visgi*, kaip ir *vis*, gali pabrėžti leksinio žodžio, prie kurio šliejasi, ypatybę, pavyzdžiui:

<...> tai buvo net ne gydytojo ambicija, veikiau kovos azartas, teisybė, vangokas ir **visgi** neslūgstantis, nes nuovargio ir pusiaumigos automatizmas – į šią būseną galop patekau (*grož.*)

Tačiau dažniausiai *visgi* suteikia reikšmės atspalvių visam sakiniui – nuo nuolaidos (kaip *vis dėlto*) iki sustiprinimo (kaip *juk*) arba apibendrinimo (kaip *taigi*).

Jam, kaip ir kitoms dalelytėms, būdinga sudaryti samplaikas su nekaitomais žodžiais: *o visgi, bet visgi, tačiau visgi, tai visgi, ir visgi, gal visgi, visgi jau* ir pan.

Tuo tarpu kai *visgi* atlieka jungtuko vaidmenį, jo padėtis ir reikšmė sakinyje dažniausiai tokia pat kaip ir jungtuko *vis dėlto*.

Remiantis tekstyno pavyzdžių analize galima teigti, kad *visgi* – tai dabartinėje rašytinėje lietuvių kalboje vartojamas žodis, turintis savitą reikšmę ir funkcijas.